

Zsidó Leila, 14 éves
Bartók Béla Alapiskola Nagymegyer
Törvényes képviselő: Zsidó Judit
Pozsonyi út 622/38
Nagymegyer
93 201

Nagyszüleim mesélték...

Kulcsod egy Duna-menti pici falucska Szlovákiában – a nagyszüleim szülőhelye és emlékeik kifogyhatatlan kincsestára. Mindig csodálkozva hallgatom nagyapám és nagymamám gyermekkori történeteit, ők pedig szerencsére szívesen mesélnek nekem.

Szlovákiában, Felvidéken élek egy átlagos kislány vagyok, kiskoromtól nagyon szeretem a meséket, történeteket, melyek különleges hatással voltak rám. Én is papírra vettem gondolataimat. Szerintem ez egy csodálatos érzés, amikor kiírhatom magamból, amit érzek. Természetesen magyarul, mert ez az anyanyelvem. Örülök, hogy magyarul írhatok, olvashatok, gondolkozhatok. Ennek a pályázatnak köszönhetően sokat érdeklődtem a régi emberek szokásairól, életéről és arról, hogy hogyan teltek a mindennapjaik, a mai modern technológia nélkül. Nagyszüleimtől sok mindent megtudtam, ahogy nagyapám mesélte lehet, hogy szegényebb világ volt, de az élet nyugodtabb, kellemesebb és szebb volt. Kulcsodon a Duna-menti kislelben sétálunk a szép napsütésben a nagyapámmal, ő közben mesél, hogy régen milyen sokat jelentett számukra a természet. A földek, a mezők, az erdők. Hiszen itt a földeken dolgoztak, megtermesztették maguknak az élelmet, az állataikat a mezőre hajtották a friss fűért, és gyermekek felfedezték a környéket, imádtak a réten sétálni.

A kis faluban összetartó nép élt, mindenki segített a másoknak, szoros barátságok alakultak ki. A férfiak maguk rakták a kemencét, melyben az asszonyok által készített szép kovászos kenyerek sülték, amit a gyerekek már alig vártak, hogy roppanjon a szájukban. Esténként meglátogatták egymást, történeteket meséltek, közben kukoricát morzsoltak, tollat fosztottak. A gyerekek egymás játékával játszottak, nem számított a fiúnak, hogy baba a játéka, örült, hogy játszhatott vele. Kint az udvaron is együtt voltak, a falu gyermekei mindig összetartottak. A házi állatok is sok segítséget nyújtottak az embereknek. A nagyapámnak is volt egy tehene, aki a Kicsin nevet kapta. Minden reggel ki kellett hajtania az utcára, ahonnan a pásztor a teheneket a legelőre vezette. Minden háznál volt tehén, így a pásztornak mindig 120 jószágra kellett vigyáznia. Most ezen a legelőn állunk meg.

Papám elkezd egy illatos mezei csokrot szedni, én is nekilátok egy színpompás virágcsokrot kötni pont úgy, ahogy ő tanította. A mezei szépséggel a kezemben sétálunk tovább. Madárének kíséri végig bennünket, és észreveszünk egy gyönyörű madarat. Kérdezzem is nagyapám, aki részletesen bemutatja nekem

a búbos bankát. Ritkaság látni, de csodaszép volt. Egyre közelebb érünk a töltéshez.

- A töltés is tudna mesélni – mondja a nagyapám.

- Amikor a Duna meglátogatta a falut minden falusi lakos a töltést dédelgette, s imádkozott, hogy védje meg a faluját. De hiába a Duna nagy úr, s nem tudtak neki parancsolni. Átszakította a gátat.

Az emlékhelynél megállunk, ahol egy kőtábla hirdeti, hogy 1965-ben ezen a helyen szakított a Duna. Mára már ez a kőtömb az árvíz szimbóluma. Tovább sétálva a Duna fele, most az elsüllyedt rozsdás uszályokhoz érkezünk, melyeket félig a víz takarja. Ezek magukban őrzik a régmúlt titkait. A Duna gyors hömpölygése ellen próbálkoztak védekezni, a folyó gyors áramlását szerették volna lelassítani. Ezért a hatalmas sziklákkal megtöltött uszályokat felrobbantották. 1965 júniusában a nagy csallóközi árvíz viszontagságos napjait nagyszüleim is átélték. Kulcsodon átszakította a gátat a Duna. Sokak háza összedőlt, de a falusi emberek a legnagyobb bajban is összefogtak. Nagymamám második osztályos kislány volt. Az iskolából kihívták őket, hogy el kell hagyni a falut. Gyorsan hazamentek, a legszükségesebb dolgukat a padlásra menekítették. A nagyim babakocsit és babákat mentett meg. Jöttek a katonák, a gyerekeket teherautókra – felénk úgy hívták „vetreszkára” – segítették és Nagymegyerre, a közeli kisvárosba vitték. A férfiak a faluban maradtak, csónakokkal mentették az állatokat a háborgó, mérges, hideg Duna elől. A falusi gyerekeket – beleértve a nagyszüleimet is – szlovák környezetbe, a vágújhelyi (Nové Mesto nad Váhom) táborba szállították. Hétfévenként a szüleik meglátogatták őket. Onnan tovább mentek Túrócszentmártonba (Martin), ahol szénát, szalmát kaszáltak, gyűjtöttek az állataiknak, mert a víz mindent elpusztított. A dédapám a padláson vészelt át az árvizet. Két hónap után a családok hazatérhettek, hazavihették az állataikat a környező kistalvákba. Sajnos valakiknek a háza összedőlt és újjá kellett építeni az egész addigi életét. Történetünk Kulcsod falu határában folytatódik a Duna-menti kis házikóval, amely a védett Lioni-ág mellett található. Ez az aprócska lak azon a helyen épült, ahol egykor dédszüleim szülőháza állt. Dédapám építette, nagyapám szépítette és apukám gondozza, ápolja tovább, hogy egykor én is részese lehessen e családi örökségnek. Boldogság kerít hatalmába és az az érzés, hogy igen már egy kicsit az enyém is ez a mesebeli hely. Szívesen segítek apukámnak újítgatni, szépítgetni. A házikó átélte a gátszakadást, az árvizet, de azon túl sok boldog pillanat, születésnap, családi összejövetel emlékét őrzi. Se szomszéd, se gyár, se autó, se gáz csak a mesebeli dunai táj.

Mindenkit hatalmába kerít e csodálatos hely. A háztól nem messze lévő legelő közelében volt egy katonai lőtér, amely sok kincset rejtett a gyerekek számára. Az akkori falusi gyerkőcök ott gyűjtötték össze az üres töltényhüvelyeket. A töltésen átsétálva, a kakukkokat hallgatva, madárcsicsergés zengi be a fák sokaságát. Bebarangolhatjuk ezt a kis védett környéket, az ösvényen áthaladva

elénk tárul a gyönyörű Lioni természeti rezervátum. Védett élővilág, madarak, állatok, halak, védett bokrok, fák, virágok szépsége keríti hatalmába az utazót. Hosszadalmas séta után eljutunk a roskadozó régi gátőrházhoz, az ún. Lion-házhoz. Sajnos már nem zengi be gyermekzsivaj, felnőttbeszéd, lassan szépen feledésbe merül. Már csak a bedeszkázott ablakok, ágakat, gallyakat, törmelékeket átugorva tudjuk megcsodálni ezt az egykor szebb napokat látott épületet. Az ódon házban régen gyermekprogramokat, táborokat tartottak, s cserkészek vendégeskedtek benne. Mára már csendes a környék, üres a ház, a gaz benőtte a bejáratot. A régi gyümölcsösből már csak pár vadkörtefa található, nagypapám még most is érzi a körték zamatos ízét a szájában. Ahogy ő mesélte, ők még itt éltek gyermekéveiket, ide jártak fürödni a Lioni-tó gyönyörű tiszta vizébe, itt tanult meg úszni. Ez sajnos mára már a régmúlté. Szüleimmel és nagyszüleimmel gyakran sétálunk ezen az ösvényen, és hallgatom, újra élem az ő történeteiket.